

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Атрощенко Т.О. Управлінська культура керівника закладу дошкільної освіти: методичний контекст	218
Бондар Т.І. Управління інклюзивною освітою в Україні	220
Газдик М.М. Механізми формування професійної компетентності у майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки	223
Завербний А.С., Макарова Ю.С. Використання віртуальної реальності в освітньому процесі	227
Кучінка Т.В. Освітній менеджмент: закономірності та основні принципи	229
Липчанко-Ковачик О.В., Попович А. Формування навичок роботи з художнім твором в умовах дистанційного навчання	231
Рубіш М.А. Особливості впровадження інклюзивного навчання в закладах освіти	233
Товканець Г.В. Дослідницький підхід в освіті	234
Товканець О.С. Управління якістю освіти як відображення мети та стандартів освіти	236
Фізеші О.Й. Поняття «управління освітою» в науковому дискурсі	238
Черепаня М.Т. Інтернатні заклади в Україні: підпорядкування та управління	241
Щербан Т.Д., Гоблик В.В. Психологічні особливості підготовки майбутніх управлінців в умовах дистанційної освіти	243

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Trushkina N., Zhyvko Z. Transformation of logistics services for agricultural product consumers in the digital age	246
Джунієв Л.В., Ємчук Л.В. Особливості управління інноваційними бізнес-процесами за умов розвитку інформаційного суспільства	247
Іртищева І.О., Романенко С.С. Державно-громадське управління та принципи побудови спортивно-оздоровчої сфери	250
Ларка Л.С. Особливості організації проведення маркетингових досліджень в умовах інформаційного суспільства	253
Немчук П.В. Система управління за умов функціонування інформаційного суспільства	257
Папп В.В., Бошота Н.В. Роль державного управління у розвитку туристичної сфери країни	259
Сидоренко Є.В. Інструменти цифровізації для місцевого економічного розвитку	261
Товт Т.Й. Адаптація процесу адміністрування публічних послуг в умовах воєнного стану	263
Юшин С.О. Міра поєднання централізації і децентралізації державної влади в умовах становлення інформаційного суспільства	266

2. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт: Наказ, Положення від 10.09.2012 № 995/557. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1629-12>. Дата відвідання: 27.03.2022 р.

3. Аналітична записка «Щодо стану подолання та профілактики соціального сирітства в Україні». К.: Національний Інститут стратегічних досліджень. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1556/>. Дата відвідання: 28.03.2022 р.

УДК [378:37.091.12:005-051:159.9]:37.018.43(043.2)

ЩЕРБАН Т.Д.

доктор психологічних наук, професор,
ректор,

ГОБЛИК В.В.

доктор економічних наук, професор,
перший проректор,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УПРАВЛІНЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Необхідні зміни у системі вищої освіти щодо підготовки конкурентно здатних спеціалістів на перше місце ставлять завдання формування психологічної готовності у здобувачів до майбутньої професії. Сьогодні особливою актуальності набуває проблема підготовки майбутнього управлінця, менеджера. Специфіка управлінської діяльності, вимагає від особистості не тільки професійних знань, навиків, а й володіти особистісними якостями, які дозволять стати їм справжніми лідерами у колективах. Тобто, протягом навчання у закладі вищої освіти, важливо формувати молоду особистість, яка є освіченою, творчою, активною, відповідальною, успішною. Отже, підготовка успішного управлінця у закладах вищої освіти повинна включати, у першу, чергу формування психологічної готовності. Змістом психологічної готовності є розвиток особистісних, психологічних якостей майбутніх спеціалістів. Очевидно для розвитку таких якостей необхідно безпосереднє спілкування, як і навчальне, так і міжособистісне. Сьогодення створює нові, дистанційні умови навчання. Формування психологічної готовності майбутнього управлінця в умовах цифрового навчання набуває певної специфіки та своєрідності.

Проблемі розвитку психологічної готовності до майбутньої управлінської діяльності присвячено багато досліджень сучасних науковців. Вчені вважають, що основою психологічної готовності є мотивація особистості [1]. Мотиваційна сфера особистості виконує спонукальну, спрямовуючу, регулятивну та змістову функції розвитку як і критерієм, який характеризує мотиваційну складову особистості є мотивація до навчання у закладі вищої освіти [2]. Відношення до навчання дозволяє спрогнозувати відношення до виконання майбутніх управлінських функцій [3; 4]. Незважаючи на певні наукові здобутки низки прикладних досліджень зазначеної проблеми, існує дефіцит досліджень мотивації випускників закладів вищої освіти у контексті формування психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, саме в умовах цифрового, дистанційного навчання. Отже, недостатня розробленість проблеми зумовила вибір мети дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні психологічних особливостей мотивації до навчання у випускників спеціальності «Менеджмент» в умовах дистанційної освіти.

Для розв'язання даної проблеми дослідження використано методи: системний аналіз, порівняння, систематизація емпіричних результатів, опитування, методика Діагностика мотивації успіху та уникнення невдач А. А. Реана. Вибірку дослідження

склали 35 респондентів: випускники бакалаври та магістри освітньої програми «Менеджмент». Дослідження проводилося протягом двох років дистанційного навчання на базі Мукачівського державного університету.

Отримані діагностичні результати на вибірці бакалаврів та магістрів представлено відповідно у таблицях 1 та 2.

Таблиця 1

Результати дослідження бакалаврів менеджерів за методикою «Діагностика мотивації успіху та уникнення невдач А. А. Реана» (у %)

Шкали	Показники (%)
Мотивація успіху	57
Полюс не виражений	27
Уникнення невдач	16

Отримані результати засвідчують, майбутні менеджери мають чітко виражену тенденцію вияву мотиву «досягнення успіху» (57%), більшість прагне до самостійного вирішення складних завдань, до суперництва з іншими і підвищення самоповаги за допомогою реалізації свого потенціалу. Мотив «уникнення невдач» діагностовано лише у не значної кількості випускників (16%). Більш тривожними є показники кількості респондентів, у яких «полюс не виражений» (27%).

Паралельно проведено опитування студентів-бакалаврів, метою якого було визначити думку досліджуваних щодо їх потреб у досягненні успіху у навчанні. Більшість випускників відмітили, що успіх у навчанні вони ідентифікують з лідерськими якостями, які необхідні у майбутньому при вирішенні професійних завдань (37%), інша частина респондентів (20%) вказала на те, що успіх у навчанні готує до професії, тільки незначна частина випускників пов'язують успіх у навчанні з можливістю отримувати стипендію (7%). Інші відповіді студентів є не достатньо вираженими. Таким чином, можна констатувати, що більшість майбутніх менеджерів мають серйозні наміри щодо навчання, прагнуть вчитися успішно. Адже вони обрали професію, в якій вони хочуть бути також успішними.

Таблиця 2

Результати дослідження магістрів менеджерів за методикою «Діагностика мотивації успіху та уникнення невдач А. А. Реана» (у %)

Шкали	Показники (%)
Мотивація успіху	42
Полюс не виражений	26
Уникнення невдач	32

Отримані результати демонструють, що і для магістрів притаманна тенденція реалізації мотиву «досягнення успіху» (42%). Отримані результати підтверджують стійкі наміри студентів самостійно навчатися, опанувати професію, займатися саморозвитком особистісним та професійним. Мотив «уникнення невдач» діагностовано лише у меншій кількості студентів (32%). Майже не змінними залишаються показники кількості респондентів, у яких «полюс не виражений» (26%).

Також, паралельно проведено опитування студентів, метою якого було визначити думку досліджуваних щодо їх потреб досягнення успіху у навчанні. Більшість студентів другого курсу відмітили, що навчаються: для опанування майбутньою професією (32%); з метою зайняття лідерських позицій (17%); цікаво навчатися, пізнавати нове (9%); отримання стипендії (5%). Інші відповіді студентів є не достатньо вираженими. Таким чином, можна констатувати, що більшість магістрів мають мотиви навчання більш професійно зорієнтовані, направлені на їх професійний саморозвиток.

У літературі констатовано зв'язок між мотивацією до навчання і отриманими студентами навчальними оцінками. Аналіз результатів за методикою Реана та результатів

екзаменаційних оцінок підтверджує очевидну залежність. Порівняння отриманих результатів дає можливість зробити висновок, що саме позитивна мотивація до успіху є вагомим чинником навчальної успішності здобувачів вищої освіти.

Порівняння отриманих результатів діагностичного дослідження студентів випускників освітнього ступеня бакалавр та магістр дозволяє виокремити наступне:

- студенти бакалаври демонструють тенденцію вияву мотивів навчання пов'язаних з їх соціалізацією у студентське середовище, реалізація міжособистісних взаємовідносин у новій групі, прагнення зайти лідерські позиції у групі;

- студенти магістри демонструють тенденцію вияву мотивів навчання пов'язаних із оволодінням професією, набуття професійних знань та умінь;

- кількість студентів, які мають мотив «досягнення успіху» зменшується. Можна стверджувати, що мотиви навчання змінюються змістовно: стають більш професійно зорієнтованими;

- кількість студентів, які мають мотив «уникнення невдач» зростає. Можна стверджувати, що якщо мотиви навчання ґрунтуються на не професійних інтересах, зорієнтовані у соціальну сферу, то з часом такі інтереси втрачають сенс.

Узагальнюючи підкреслимо. Аналіз наукової літератури, присвяченої дослідженню проблеми мотивації майбутніх менеджерів, свідчить, що дана проблема актуальною та необхідною саме у часі дистанційного цифрового навчання. Готовність випускника вищого закладу освіти до майбутньої професії визначається ставлення його до навчальної діяльності. Через вивчення мотивів до навчання можна спроектувати розвиток мотивів до майбутньої професійної діяльності. Динаміка розвитку мотивів до навчання на етапі первинної професіоналізації особистості дозволяє констатувати, що мотиви навчання змінюються змістовно: стають більш професійно зорієнтованими. Виокремлені психологічні особливості розвитку мотивації майбутніх управлінців необхідно врахувати в умовах цифрового навчання.

Список використаних джерел:

1. Закалик Г.М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. *Психологія розвитку та успіху особистості: навчальний посібник*. – Львів: львівська політехніка, 2019. – 448 с.

2. Мірошниченко О. А. *Види мотивації особистості до професійної діяльності*. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/22505/1/стаття%20Київ%2002.2016.pdf> (дата звернення: 28.04.2020).

3. Ляшенко І. В. *Формування професійної мотивації студентів до успішної фахової діяльності*. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=1076 (дата звернення: 28.04.2020).

4. Літинська В. А., Мельник І. В. *Формування професійної мотивації студентів до успішної фахової діяльності*. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Вип. 14. С. 151–154.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>